

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Astrid Puik	Datum	26 maart 2026
E-mail	a.puik@utrecht.nl	Kenmerk	34102973
Type brief	Voortgangsbrief	Onderwerp	Cameratoezicht 2025
Bijlage(n)	1 (onderaan)	Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Bij de vaststelling van het [beleidskader cameratoezicht 2023 – 2026](#) is afgesproken dat wij u jaarlijks informeren over de inzet en effecten van het gemeentelijk cameratoezicht in het kader van de openbare orde. In deze brief gaan we in op het gebruik en de resultaten van het cameratoezicht in de periode van 1 januari tot en met 31 december 2025. Daarnaast informeren we u over de eerste resultaten van de samenwerking tussen politie en Toezicht & Handhaving ter versterking van het gebruik van cameratoezicht, de stand van zaken van de aanbesteding voor beheer en onderhoud van het gemeentelijk camerasysteem en de verwachte kosten in relatie tot de begroting voor 2026.

Inzet van cameratoezicht

De gemeente beschikt momenteel over 71 vaste camera's voor toezicht op de openbare orde en veiligheid in de stad. Deze camera's worden ingezet op locaties waar, vanwege de inrichting, functie en het gebruik van het gebied, structureel of terugkerend sprake is van overlast en ordeverstoringen. Deze camera's hangen in het uitgaansgebied van de binnenstad, het stationsgebied, de Amsterdamsestraatweg, Kanaalstraat, omgeving van stadion Galgenwaard en enkele andere locaties waar ernstige overlast samengaat met criminaliteit.

Observaties en incidenten

Observaties vinden plaats op basis van eigen waarnemingen door cameratoezichtoperators of naar aanleiding van meldingen waarbij de operator wordt gevraagd mee te kijken. De grootste toegevoegde waarde van het cameratoezicht ligt bij de eigen waarnemingen van operators. Zij kunnen beginnende incidenten signaleren en in overleg met de supervisor bepalen welke opvolging nodig is. In de meldkamer wordt vervolgens, afhankelijk van de ernst van het incident en de beschikbare capaciteit, besloten of politie-inzet noodzakelijk is.

In 2025 zijn in totaal 5.430 observaties geregistreerd via cameratoezicht. Dit is een stijging ten opzichte van 2024, toen 4.113 observaties werden vastgelegd. Ongeveer een kwart van de incidenten wordt door operators zelf gesignaleerd maar het merendeel van de observaties vindt plaats naar aanleiding van meldingen. Ook wanneer toezichthouders en/of politie al ter plaatse is, kan het meekijken via camera's aanvullende en waardevolle informatie opleveren.

Uit de registraties over 2025 blijkt dat met name de observaties van **conflicten**, **overlast** en **verdachte situaties** aanzienlijk zijn toegenomen ten opzichte van 2024. De grootste stijging is zichtbaar bij overlastmeldingen (+339), gevolgd door conflicten (+214). Het aantal diefstallen is vrijwel gelijk gebleven.

Incidentcategorie	2025	2024	Ontwikkeling
Conflicten	1.055	841	Sterke stijging
Overlast (alcohol/drugs/jeugd)	1.016	677	Zeer sterke stijging
Verdachte situaties	683	494	Duidelijke stijging
Overig	450	337	Stijging
Diefstal	362	361	Nagenoeg gelijk

Deze categorieën keren jaarlijks terug in de 'registratietop 5' en laten over de jaren een stijgende trend zien. Conflicten vormen ieder jaar de grootste categorie. Deze incidenten worden vooral waargenomen in de avond- en nachtelijke uren. Overdag ligt dit aantal aanmerkelijk lager. Met de camera's rond het Bollendak, de Neude, de Viebrug en de Lange Jansstraat/Janskerkhof worden de meeste conflicten gesignaleerd. Verdachte situaties worden voornamelijk in de avonduren waargenomen en diefstallen worden het vaakst gezien in de late middag.

Camerabeelden voor opsporingsdoeleinden

De politie maakt regelmatig gebruik van camerabeelden voor opsporingsdoeleinden. In 2025 heeft de recherche 302 keer camerabeelden opgevraagd voor onderzoek. In 2024: 317 keer. Als de beelden bruikbaar zijn, worden ze veiliggesteld en toegevoegd aan het strafdossier; in andere gevallen worden ze vernietigd.

De camerabeelden zijn met name van waarde bij het reconstrueren van incidenten waarbij verdachten onder invloed zijn van alcohol of drugs. Daarnaast leveren ze regelmatig doorslaggevend bewijs bij onder meer zaken van zakkenrollerij en mishandeling. In ongeveer 40% van de verstrekkingen aan de recherche gaat het om beelden in de categorieën conflict, diefstal en geweld. De verstrekte camerabeelden zijn grotendeels afkomstig uit de binnenstad. Daarnaast worden ook beelden opgevraagd van camera's uit onder meer Lombok en Kanaleneiland. Het gaat hierbij meestal om beelden van vaste camera's.

Cameratoezicht Domplein

In de raadsbrief [cameratoezicht 2024](#) is aangegeven dat drie camera's zouden worden verwijderd van locaties waar de veiligheidssituatie is verbeterd, om deze vervolgens te herplaatsen op het Domplein, waar cameratoezicht noodzakelijk is. Conform dit voornemen zijn inmiddels één camera aan de Amsterdamsestraatweg en één camera aan de Bernadottelaan verwijderd. De beoogde verwijdering van de camera aan de Mariaplaats is uitgesteld vanwege de toename van alcohol- en drugsgelateerde overlast en criminaliteit op deze locatie. Om het Domplein desondanks van drie camera's te kunnen voorzien en het totaal aantal vaste camera's beperkt te houden tot maximaal 71, is ervoor gekozen om na de herinrichting van de Westelijke Stadsboulevard en Lombok/Westplein één camera minder terug te plaatsen.

Ter voorbereiding op de inzet van cameratoezicht op het Domplein is overleg gevoerd met relevante stakeholders in het gebied en zijn bewoners geïnformeerd door middel van een huis-aan-huis wijkbericht. Daarnaast is in januari van dit jaar een aanwijzingsbesluit gepubliceerd waarin het voornemen tot inzet van cameratoezicht in dit gebied is gecommuniceerd. Dit heeft niet geleid tot het indienen van bezwaren. De plaatsingswerkzaamheden zijn inmiddels in volle gang en de verwachting is dat de camera's eind Q1 operationeel zullen zijn.

Flexibel cameratoezicht

Voor situaties waarin sprake is van tijdelijke of zich verplaatsende ernstige overlast en criminaliteit maakt de gemeente gebruik van 20 flexibele (huur)camera's. Deze kunnen voor een periode variërend van één dag tot maximaal zes maanden worden ingezet. De inzet van flexibel cameratoezicht maakt het mogelijk om gericht in te grijpen bij acute veiligheidsproblemen, zonder over te gaan tot permanente cameratoezicht. Gelet op het tijdelijke karakter blijft de inbreuk op de privacy van omwonenden hiermee beperkt en proportioneel. Als de veiligheidssituatie daartoe aanleiding geeft, kan volgens het huidige beleidskader de inzet van flexibel cameratoezicht eenmaal worden verlengd met een periode van maximaal zes maanden. In 2025 zijn de flexibele camera's ingezet in de volgende wijken:

Wijk (aantal locaties)	Periodes	Toelichting
Binnenstad (4)	1 feb 2024 – 1 feb 2025 1 mei 2025 – 1 nov 2025 13 juni 2025 – 5 jan 2026 22 aug 2025 – 22 feb 2026	Inzet bij de aanpak van ernstige overlast en criminaliteit in drukbezochte gebieden en bij openbare voorzieningen.
Overvecht (6)	9 aug 2024 – 9 feb 2025 1 mei 2025 – 6 jan 2026 31 okt 2025 – 30 apr 2026	Inzet de aanpak van toenemende overlast van jongeren en spanningen bij winkelcentra.
Zuidwest (3)	9 aug 2024 – 9 feb 2025 17 okt 2024 – 9 feb 2025 1 mei 2025 – 1 mei 2026 17 okt 2024 – 17 okt 2025	Inzet bij ernstige overlast en intimidatie gepleegd door jeugd en jongvolwassenen in de wijk en bij speel- en sportfaciliteiten.
Zuid (1)	17 okt 2024 – 17 apr 2025	Inzet bij de aanpak van overlast en intimidatie bij openbare voorzieningen.
Leidsche Rijn (2)	17 okt 2024 – 17 apr 2025 17 juli 2025 – 17 jan 2026	Inzet bij de aanpak van overlast en criminaliteit irt verslaafdenproblematiek.
Noordwest (2)	22 aug 2025 – 22 feb 2026 22 aug 2025 – 22 feb 2026	Inzet bij de aanpak van jeugdoverlast op drukbezochte plekken in de wijk en rond buurtcentra.

Na een inzet van flexibele camera's langer dan drie maanden vindt een korte evaluatie plaats in de wijk. Hieruit blijkt dat overlast en criminaliteit afnemen en dat bewoners en ondernemers het toezicht ervaren als versterking van hun gevoel van veiligheid. Cameratoezicht is echter geen op zichzelf staande maatregel. Het werkt het best in combinatie met andere veiligheidsinterventies, zoals handhaving, fysieke maatregelen en buurtgerichte programma's. In de genoemde gebieden blijft daarom structurele aandacht nodig om zowel incidenten als onderliggende risicofactoren effectief te beheersen.

VTH-THOR en cameratoezicht

Op basis van een aanbeveling uit het laatste evaluatierapport cameratoezicht is in december 2025 een pilot gestart om de gemeentelijke betrokkenheid bij cameratoezicht te versterken. Twee medewerkers van Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte (THOR) zijn opgeleid tot operator en draaien gedurende een half jaar wekelijks vier diensten mee bij het cameratoezicht. Hiermee wordt onderzocht hoe de inzet van THOR kan bijdragen aan een betere afstemming van het toezicht op gemeentelijke prioriteiten en aan een versterkte samenwerking met Cameratoezicht. Het verloop van de pilot is vooralsnog positief: de medewerkers leveren waardevolle input en de samenwerking tussen Cameratoezicht en THOR wordt concreter. De uitkomsten van de pilot, die eind Q2 wordt geëvalueerd, worden gebruikt om te bepalen welke vervolgstappen haalbaar en wenselijk zijn voor een structurele rol bij het uitkijken en opvolgen van de camerabeelden.

Beheer en onderhoud en financiën

De voorbereiding van de aanbesteding voor het uitbesteden van het beheer en onderhoud van de openbare-ordecamera's heeft, mede vanwege de juridisch en privacytechnisch complexe aard van dit traject, meer tijd in beslag genomen dan vooraf was voorzien. Wij betreuren deze vertraging. Inmiddels is de aanbesteding begin maart gepubliceerd. De verwachting is dat er nog voor het zomerreces kan worden gegund. In de raadsbrief cameratoezicht 2024 werd al gemeld dat de kosten voor het uitkijken en verplaatsen van de openbare-ordecamera's de afgelopen jaren aanzienlijk zijn gestegen. Dit noodzaakt tot het maken van keuzes. Tegen deze achtergrond is per juni, na een herijking van de uitkijktijden in relatie tot de geconstateerde incidentpatronen een efficiëntere inrichting van de live-uitkijcapaciteit doorgevoerd. Daarnaast wordt ingezet op de aanschaf van eigen, gemeentelijke flexibele camera's, waarmee ook een kostenbesparing wordt beoogd. Deze ontwikkeling wordt meegenomen in het aanbestedingstraject. Voor de begroting en verwachte kosten van het openbare-ordecameratoezicht voor het lopende jaar verwijs ik u naar de bijlage.

Evaluatie en nieuw beleidskader

In lijn met het vastgestelde beleidskader past Utrecht cameratoezicht uitsluitend toe als *ultimum*

Datum 26 maart 2026
Kenmerk 34102973

remedium. Dit betekent dat camera's pas kunnen worden ingezet wanneer sprake is van meervoudige en structurele problematiek, binnen een bredere aanpak waarin cameratoezicht het sluitstuk vormt. Hierdoor is het in de praktijk niet altijd mogelijk om na incidenten, zoals explosies, direct cameratoezicht toe te passen, omdat niet in alle gevallen aan deze strikte voorwaarden wordt voldaan. In de tweede helft van 2026 evalueren wij het beleidskader Cameratoezicht 2022–2026. We beoordelen dan hoe effectief, proportioneel en rechtmatig het cameratoezicht is en in hoeverre het bijdraagt aan onze veiligheidsdoelstellingen. Het ultimium remedium principe nemen we mee in deze evaluatie. De resultaten, met eventuele voorstellen voor aanpassing of voortzetting van het beleid, leggen wij in de eerste helft van 2027 aan u voor.

Met vriendelijke groet,

Sharon A.M. Dijkma

Bijlage 1: Verwachte kosten op basis van meest recente gegevens 2026 in relatie tot de begroting

Samenwerking

De gemeente Utrecht maakt op het terrein van openbare orde en veiligheid al langere tijd gebruik van cameratoezicht en vindt het belangrijk om de samenwerking met andere (kleinere) gemeenten te bevorderen om synergie na te streven, kostenreductie te bereiken en om kennis te delen of gezamenlijk te ontwikkelen. Daarom is voor het cameratoezicht inmiddels een samenwerking opgebouwd tussen de gemeenten Amersfoort, Hilversum, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal en Zeist.

Kosten infrastructuur Cameratoezicht 2026			
Omschrijving	Totale kosten	Gemeente Utrecht	Overige deelnemers
Kosten voor rente en afschrijving van centrale apparatuur	€ 189.334	€ 86.378	€ 102.956
Onderhoudskosten centrale omgeving	€ 44.239	€ 20.182	€ 24.057
Beheerwerkzaamheden centrale omgeving	€ 108.888	€ 49.677	€ 59.211
Subtotaal (centrale omgeving)	€ 342.461	€ 156.237	€ 186.224
Kosten voor rente en afschrijving van lokale apparatuur	€ 37.972	€ 10.838	€ 27.134
Onderhoudskosten lokale omgevingen	€ 316.959	€ 119.057	€ 197.902
Beheerwerkzaamheden lokale omgevingen	€ 183.902	€ 103.683	€ 80.219
Subtotaal (lokale omgeving)	€ 538.833	€ 265.828	€ 305.255
Totaal	€ 881.294	€ 389.815*	€ 491.479

* De kosten voor elektra komen aanvullend voor rekening van de individuele gemeenten, voor Utrecht is dat € 32.250.

Kosten uitvoering cameratoezicht		
Omschrijving	Totale kosten	Gemeente Utrecht
Uitrijkosten	600.000	€ 600.000
Flexibel cameratoezicht huur- en (ver)plaatsingen ca € 5.000,- per camera	€ 100.000	€ 100.000
Campagne privaatcameratoezicht	€ 10.888	€ 10.888
Totaal Uitvoering	€ 710.888	€ 710.888
Totaal Infrastructuur		€ 422.065
		€1.132.953

In 2026 is voor het gemeentelijk cameratoezicht een bedrag van € 967.338 opgenomen. Op basis van de meest recente inzichten verwachten wij echter een tekort van € 165.615.

De reserve Cameratoezicht, die oorspronkelijk is ingesteld om kosten te dekken voor het verplaatsen van camera's bij herinrichtingen, vraagt in het licht van de huidige financiële situatie om een bredere heroverweging. De combinatie van oplopende kosten en de onzekere uitkomst van de lopende aanbesteding voor beheer en onderhoud maakt dat wij op dit moment niet kunnen garanderen dat de huidige vorm en kwaliteit van het cameratoezicht binnen de beschikbare middelen kunnen worden voortgezet. Pas na afronding van de aanbesteding kan worden vastgesteld welke financiële consequenties de gemeente de komende jaren te wachten staan. Op basis daarvan zullen wij een voorstel opstellen voor de inzet van het resterende deel van de reserve. Daarbij is het mogelijk dat de reserve niet alleen nodig is om het tekort in 2026 op te vangen, maar ook om eventuele noodzakelijke aanpassingen in het cameratoezicht te financieren, afhankelijk van de uitkomst van de aanbesteding.